

ทางเรียบ

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “กำหนดสติในชีวิตประจำวัน”

การกำหนดสติในชีวิตประจำวัน เช่น ก้าวเท้าเดินก็กำหนดรู้ตามซ้ายขวาของเท้าที่ก้าว
ดูกายเคลื่อนไหว เมื่อไม่ได้เดินก็บริกรรมหายใจเข้าภาวนาพุท หายใจออกภาวนาโท เมื่อทำไป
เรื่อยๆ พออ่อนจะเคลิ้มหลับแล้วมีความคิดปรุงแต่งยังไม่เป็นเรื่องเป็นราว ใจมันบอกว่ามันคิด
ฟุ้งซ่าน

ใจที่บอกเตือนขณะใกล้หลับก็สติอ่อน คืออะไร การกำหนดรู้ขณะเดินและบริกรรมดังที่
กล่าวมาควรทำต่อไปเช่นเดิมหรือไม่เจ้าคะ จะเป็นโรคจิตหลอนไหมคะ

ตอบ : ถ้ามันจะเป็นโรคจิตหลอนไหมคะ ต้องไปโรงพยาบาล ไปหาหมอให้หมอเช็กเลย ไปหา
จิตแพทย์ เพราะว่าเวลาตอนนี้ ๓๐ เปอร์เซนต์เป็นซึมเศร้า จิตเภทมากมายมหาศาล แต่จะเป็น
มากเป็นน้อยนั้นอีกเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้น คนที่เป็นปกติเป็นธรรมดาเวลาภาวนาแล้วไม่วิตกวิจารณ์ ภาวนาแล้วมันจะมี
ความสงบระงับเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป

คนที่มีความผิดปกติทางหัวใจเป็นโรคจิตอ่อนๆ โดยที่เจ้าตัวก็รู้อยู่ แต่ไม่มีใครวินิจฉัย
และไม่มีใครให้ยา ถ้ามันจะเป็นจิตหลอนหรือไม่ควรไปหาแพทย์ จิตแพทย์ แล้วไปให้เขาตรวจ
ตรวจแล้วปรึกษากับเขา แล้วถ้าจะกลับมาฝึกหัดภาวนาแล้วค่อยกลับมาฝึกหัดภาวนา

ถ้าฝึกหัดภาวนาไปพร้อมกับว่าจิตนี้มันผิดปกติ แล้วภาวนาไปแล้วเวลามันมีอาการที่
ไปรู้ไปเห็นสิ่งต่างๆ ก็คิดว่ามันเป็นวิปัสสนาๆ

มีลูกศิษย์มากมาย เมื่อก่อนมาหาเรา เวลาแก่นะ จิตจะเป็นอย่างนั้นๆ เราก็แก้ไปเรื่อย
“ดิฉันกินยาอยู่ค่ะ”

อย่างนั้นหยุดหมด พุทโธอย่างเดียว พุทโธๆ พุทโธให้จิตมันสงบเข้ามา เราต้องการ
ความสงบ เราต้องการการมีกำลังเท่านั้น แล้วถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา มันจะกลับมาเป็นปกติ

จิตที่ผิดปกติ จิตที่มีอาการ เวลาภาวนา ภาวนาได้ ภาวนาเป็นสมถกรรมฐานคือความ
สงบสุขของใจเท่านั้น แต่มันเป็นไปได้อย่างยาก

เพราะเวลาคนที่ปกติ จิตนิสัยของคนมันแตกต่างกัน มันยังจะเอาความสงบได้ยาก
แล้วถ้าจิตมันเป็นปกติ จิตที่มันเป็นปกติแล้วไม่มีกำลัง ก็เลยมันพลิกมันแพลง มันชักลากไปที่
ทุกข์ยากพอสมควรอยู่แล้ว

ถ้าจิตมันผิดปกติอีกด้วย คือจิตมันบกพร่องแล้วมากำหนดพุทโธๆ มันไปรู้ไปเห็นร้อย
แปดพันเก้า แล้วร้อยแปดพันเก้า เวลาเป็นสัญญาอารมณ์ เป็นภาษาพูด “วิปัสสนาๆ” แล้ว
วิปัสสนาไปๆ ทำไมมันเสียหายไปหมดละ

ฉะนั้นว่า “มันจะเป็นจิตหลงหรือไม่เจ้าคะ” ถ้ามันจะเป็นจิตหลง เห็นไหม

เพราะมันเกี่ยวข้องกับทะเลสาบโลกธาตุไง จะทะเลสาบโลกธาตุ มันไปพลิกคว่ำอวิชา
มันเป็นสังโยชน์ ๑๐ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชา มันเป็นสังโยชน์เบื้องบน
สังโยชน์เบื้องบนที่คนไม่เคยภาวนาหรือภาวนาแล้วไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น เพราะถ้าจะรู้จะเห็นมัน
จะต้องถึงที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ บุคคลคู่ที่ ๔ เป็นความมหัศจรรย์ นี้ก็จะทะเลสาบโลกธาตุ

ทะเลสาบโลกธาตุ ถ้ามันทะเล มันเป็นข้อเท็จจริง เวลาจิตมันเป็นปกติมีสัมมาสมาธิ
เป็นมหาสติ มหาปัญญา เป็นปัญญาญาณอันลึกซึ้งเข้าไปชำระล้างไปชุดคู่ยัคั่นคว่าจนเห็น
เจ้าวัฏจักรคือตัวอวิชา

อวิชาปจฺจยา สงฺขาราย อิทฺตปจฺจยตาฯ ความนอนเื่องของกิเลส ของสมุทัยที่
มันนอนเื่องไปในกิเลสในหัวใจ ถ้าจะทะเลสาบโลกธาตุ มันจะไปทะเลสาบโลกธาตุที่นั่น

ไฉนนี่เริ่มต้นปฏิบัติ “มันจะเป็นจิตหลงหรือไม่เจ้าคะ”

ถ้ามันจะเป็นจิตหลงนะ โดยความเป็นคุณประโยชน์กับเรา แวะไปหาจิตแพทย์ เราให้จิตแพทย์พิสูจน์ตรวจสอบ แล้วถ้าเป็นปกติแล้วเราค่อยกลับมาภาวนา

จะช้ายหนอชวาหนอ อะไรก็แล้วแต่ ในการประพฤติปฏิบัติ แนวทางการปฏิบัติ วิธีการปฏิบัติหลากหลายนัก แล้วเวลาปฏิบัติแล้ว บ๊ยะจัดตั้ง สันติภูมิจิโก ถ้ามันรู้ รู้จำเพาะตน เห็นไหม แล้วเวลาเอาจริงเอาจริงขึ้นมาแล้ว กาลามสูตร อย่าเชื่อ ห้ามเชื่อใครทั้งสิ้น เอาหัวใจนี้

ทีนี้เวลาพูด ผู้ที่ปฏิบัติ เวลาเราปฏิบัติเอง จิตหลง เราเห็นเยอะนะ เวลาถ้ามันผิดปกติ แล้วถ้าเริ่มต้นแล้วคิดว่ามันเป็นวิปัสสนา คือกิเลสมันซ้อน พอกิเลสมันซ้ำซ้อน อุบัติเหตุซ้ำซ้อนนะ อุบัติเหตุก็เป็นสิ่งที่ไม่ดีอยู่แล้ว อุบัติเหตุซ้ำซ้อนมันทุกข์มันยาก

ไฉนนี่เราจะแก้กิเลสของเราโดยซึ่งๆ หน้าโดยความเป็นจริง แล้วมันยังมีปัญหากิเลสซ้ำซ้อนอย่างนี้ แล้วแวะไปหาหมอ จบ ไปหาหมอ ให้หมอเช็กเลย

แล้วเวลามาประพฤติปฏิบัติมันเป็นข้อเท็จจริง ไม่ต้องว่าทะเลสาบโลกธาตุ มันเหนือโลก มันเป็นสิ่งมหัศจรรย์อีกยาวไกล แค่มสมาธิพื้นฐานยังทำกันไม่ได้

สมาธิพื้นฐาน สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ คือสัตว์โลก คือสัตว์ผู้ซ่องนั้น แล้วไม่มีสัจจะไม่มีความจริง ไม่มีสมถกรรมฐานเป็นที่ตั้งแห่งการงาน งานเริ่มต้นจากบุคคลคู่ที่ ๑ นะ นี่แค่ฝึกหัดปฏิบัติ เริ่มต้นเท่านั้น ถ้ามันจะถูกต้องชอบธรรม

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ทำความสงบของใจเข้ามาก่อนๆ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งคือภาวสวะ คือภพ คือจิตดวงนั้น คือชีวิตนั้น แล้วภาวนาไป บุคคล ๔ คู่ยังอีกยาวไกล

พื้นฐานเริ่มต้นถ้ามันถูกนะ ต้นตรงแล้วมันจะก้าวหน้าไปเจริญงอกงาม

ต้นคุด ต้นแสบสาย ต้นสะเพร่า ต้นจิตเภท ต้นซึ่มเศร่า “มันจะเป็นจิตหลงหรือไม่เจ้าคะ”

ไปหาหมอ จบ

ถาม : เรื่อง “ปัญญาอบรมสมาธิหรือสมาธิอบรมปัญญา”

กราบนมัสการหลวงพ่อดุสิต ระหว่างที่ท่านศึกษาธรรมะอยู่กับพระอาจารย์จวน หลวงตาพระมหาบัว และหลวงปู่เจี๊ยะนั้น ท่านเน้นภาวนาในรูปแบบไหน ปัญญาอบรมสมาธิหรือสมาธิอบรมปัญญา และใช้สติปัฏฐาน ๔ ข้อใดเป็นหลัก (กาย เวทนา จิต ธรรม) ขอความเมตตาเพื่อเป็นวิทยาทานครับ

ตอบ : แล้ววิทยาทานใครละ มันเป็นเรื่องการภาวนาคือเรื่องการภาวนา

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า “ท่านอยู่กับพระอาจารย์จวน พระมหาบัว หลวงปู่เจี๊ยะ”

นั่นมันก็เป็นสายบุญสายกรรม มันเป็นอำนาจวาสนา เพราะอะไร เพราะเวลาเราก็เที่ยวรูดงค้มาทั่วเหมือนกัน แต่ไปอยู่กับใครแล้วนะ ไปไหนมา สามวาสองศอก พูดอะไรแล้วมันพรั้มเพื่อ พรั้มเพื่อ ไม่มีจุดยืน

เวลาเราไปเจอหลวงปู่จวนท่านพูดเนื้อหาๆ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ชัดๆ

แล้วคนภาวนาเป็นเขาเห็นช่องทางหมด เขารู้ถึงอาการของจิต รู้ถึงวิธีการทั้งสิ้น รู้ถึงมารยาสาไทยเล่ห์เหลี่ยมของกิเลสที่มันจะปลิ้นมันจะปลัด้อนนะ แล้วท่านปิดหมดเลย พอมันปิดแล้วเวลาผู้ที่ปฏิบัติ **ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมมงคลมุตตมํ** ระหว่างลูกศิษย์กับอาจารย์นะ เวลาแก้ไขหลวงปู่มันแก้จิตๆ นี่ไง

หลวงปู่มันท่านเป็นห่วงหลวงปู่จวนเพราะอะไร เพราะท่านรู้ว่ามันอำนาจวาสนา มีอำนาจวาสนาแล้วจิตมันคึกมันคะนอง มันต้องมีครูบาอาจารย์ที่ควบคุมดูแลได้ ถึงได้ฝากหลวงปู่จวนไว้กับหลวงปู่ขาว หลวงปู่ขาวเป็นพระอรหันต์

หลวงตาพระมหาบัวท่านควบคุมดูแลเอง หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่มั่นอบรมบ่มเพาะมา นี่ไง มันมีสาแทรก มันมีรากเหง้า มันมีที่มาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ

เจ้า มันมีพุทธะ มันมีพระรัตนตรัย มันมีข้อวัตรปฏิบัติ มันเป็นผู้วางข้อวัตรปฏิบัติในวง
กรรมฐาน เป็นครูบาอาจารย์ที่ดีงาม ดึงามในทางธรรม

แต่ในทางโลก เวลาว่าหลงปุ้มันๆ ถ้าทางโลกเหมือนผ้าขี้ริ้ว ไม่มียศถาบรรดาศักดิ์ ไม่มี
มีสิ่งใดทางโลกเชิดชูบูชาเลย แต่ในวงกรรมฐานที่ต้องการทำตามเชิดชูบูชาท่านมาก

ถ้าในทางโลกเหมือนเศษผ้าขี้ริ้ว ไม่มีคุณค่าทางโลกเลย

แต่ในทางธรรม เศรษฐีธรรม กองทัพธรรม ลูกศิษย์ที่ท่านผลิตมา หลวงปู่จวน หลวงตา
พระมหาบัว หลวงปู่เจี๊ยะ

“แล้วมันรูปแบบไหนเจ้าคะ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิหรือเป็นสมาธิอบรมปัญญา”

ปัญญาอบรมสมาธิ เริ่มต้นมาจากหลวงตาพระมหาบัวท่านเขียนไว้เลย *ปัญญาอบรม
สมาธิ* เพราะเวลาท่านปฏิบัติ วิธีการปฏิบัติที่จิตมันกว้างขวางขึ้น มันพัฒนาขึ้น

ไปไม้ในกำมือคือตู้พระไตรปิฎก ไปไม้ในป่าคือป่าทั้งป่า คือโลกทั้งใบ คือสังขาร
ทั้งนั้น ฉะนั้น เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านถึงได้เทศน์เรื่องปัญญาอบรมสมาธิ

ฉะนั้น เวลาปัญญาอบรมสมาธิมันใช้ปัญญาๆ ไง แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติ
ปฏิบัติท่านก็ใช้ปัญญาของท่าน แต่ท่านใช้ว่าดูจิตๆ ดูก็ดูนั่นแหละ แต่ดูด้วยปัญญา

ทีนี้พอมันพูดไปแล้ว เวลาคนปฏิบัติไปมันแก่ออกหมดเลย มันไปตามกิเลสเพราะอะไร
เพราะกิเลสมันชักจูง มันจูงไปไ้ มันถึงได้ไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ไ้ ไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์คือไม่มี
ขอบระหว่างทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ มันไม่เข้าอริยสังไ้ มันไปเข้ากับพญา
มาร มันไปเข้ากับความปลอดภัยของตน มันก็อึล้วยจួយแฉกไปไ้

ฉะนั้นว่า ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา เป็นอย่างไร

ปัญญาอบรมสมาธิมันก็แบบว่าเป็นปัญญาวิมุตติ สมาธิอบรมปัญญาเป็นเจโตวิมุตติ

แต่เวลาครูบาอาจารย์ ถ้าส่วนใหญ่แล้วถ้าเป็นเจโตวิมุตติ หลวงปู่ชอบ หลวงปู่เจี๊ยะ
หลวงปู่ขาว ครูบาอาจารย์ต่างๆ นี่คือเจโตวิมุตติ คือเอาสมาธินำ

แต่ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติ หลวงตาพระมหาบัว หลวงปู่ดูลย์ นี่ปัญญาวิมุตติ ปัญญาวิมุตติเอาปัญญานำ เวลาปฏิบัติไปแล้วใช้ปัญญาตัดไปเรื่อย ปัญญาพิจารณาไปเรื่อย มันก็ปล่อยไปเรื่อยๆ เวลามันหยุด หยุดคิด หยุดคิดนั่นคือสมาธิ

คิดเท่าไรก็ไม่รู้หรอก ต้องหยุดคิด แต่ก็ต้องใช้ความคิด นี่ไง เพราะมันใช้ปัญญา คนถ้าปัญญาๆ มันมีหลัก มันมีหลักมีเกณฑ์ มีความถูกต้องชอบธรรม มันเป็นของมันไปตามธรรมชาติของมัน

ฉะนั้นบอกว่า “เวลาหลวงพ่อไปอยู่กับหลวงปู่จวน อยู่กับหลวงตาพระมหาบัว อยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ เป็นปัญญาอบรมสมาธิหรือเป็นสมาธิอบรมปัญญา พูดไว้เป็นวิทยาทาน”

ชาวประมงเขาออกประมงของเขา นั่นเขาหาสัตว์น้ำ สิ่งที่ว่าคนที่ทำอะไรไถนาเขาก็ทำไถนาอยู่บนพื้นดินบนบกของเขา มันเป็นอาชีพ แล้วชาวประมงเขาออกเรือเพื่อหาสัตว์น้ำเพื่อเป็นอาหารของเขา เวลาเขาขึ้นฝั่งเขาก็ไปทำนาด้วย เพราะเขาก็อยากมีข้าวในยุ้งในฉางให้ข้าวเต็มในข้าวของเขา

เขาก็เป็นชาวประมงก็ได้ เขาก็เป็นชาวนาก็ได้ ในบุคคลคนเดียวเป็นทั้งชาวนา เป็นทั้งชาวประมง แล้วแต่จังหวะและโอกาสที่ฤดูกาลที่จะทำไถนาหรือจะเป็นชาวประมง

นี่ก็เหมือนกัน “หลวงพ่อใช้ปัญญาอบรมสมาธิหรือสมาธิอบรมปัญญา แล้วมันเป็นรูปแบบแบบใด แล้วพวกผมจะได้จดจำไป”

หลวงปู่มันเวลาท่านเทศน์นะ ท่านบอก อะไรที่มันเป็นความสำคัญๆ นะเข้ามาไป

อันนี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นมันจะรู้ได้ต่อเมื่อแก้ไขจริงๆ เวลาเกิดอุปสรรค เวลาถูกศิษย์ลูกหาติดขัดนี้รู้ใหม่ เวลาเทศน์ว่ากากร เวลาครูบาอาจารย์ท่านมีธรรมๆ คนฉลาดแกล้งโง่มันดูแล้วมันสวยงาม

ไอ้คนโง่ฉลาดฉลาดนี่จบครับ เพราะมันเป็นตลอด มันปล่อยไก่อ่ตลอด มันพูดผิดตลอด แต่ถ้าคนฉลาดแกล้งโง่ นี่ จะโง่เง่าแต่ตุนอย่างไรนะ มันก็เป็นคนฉลาด มันทำอย่างไรมันก็ฉลาด ไอ้คนโง่ฉลาดฉลาดจบหมดนะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันจะเป็นจริงเป็นจังของมันขึ้นมา

ฉะนั้นถึงว่า เวลาหลวงปู่จวนท่านก็เป็นพระอรหันต์ หลวงตาพระมหาบัวท่านก็เป็นพระอรหันต์ หลวงปู่เจี๊ยะท่านก็เป็นพระอรหันต์ เราไปศึกษาเราไปค้นคว้า เราเป็นลูกศิษย์ลูกหา

นี่เวลาอยู่กับท่าน อยู่กับหลวงตาพระมหาบัวบนศาลา ถ้าตั้งแต่สร้างวัดบ้านตาตมา ไอ้คนที่โดนด่ามากที่สุด เราว่าไม่น่าจะเกินเรา ด่าเข้ากลางวันเย็น ด่าทุกวันนะ คนที่อยู่ในสมัยเดียวกัน รุ่นเดียวกันจะเห็นหมดทุกวัน

อันนั้นนะถ้าเป็นทางโลกมันก็มอง ไอ้โฮ! จนมีพระถาม “หงบ เฮ้ย! มึงทำอะไรผิดวะ โดนด่าแล้วโดนด่าอีก”

เราพูดไปมันก็ไม่มีใครรู้และไม่มีใครเข้าใจ

ไอ้นี้ก็เหมือนกัน บอกมาเป็นวิทยาทาน เป็นวิทยาทานขนาดไหนมันก็เป็นดาบสองคม

นี่ไง เวลาเขาบอกว่า “ไอ้โฮ! โดนด่าเข้ากลางวันเย็นแล้วโดนด่าติดต่อกันเอง เฮ้ย! เอ็งอยู่ได้อย่างไรวะ”

แต่ในใจเรานะ นี่แหละจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง นี่แหละดาบอาญาสิทธิ์ ให้ดาบอาญาสิทธิ์ทุกวันเลย ฟาดฟันกิเลสในใจนะ ไอ้เรา เราคิดอย่างนี้ แต่พูดออกไปใครจะเชื่อ พูดออกไปใครจะยอมรับ

“พูดอะไรก็ยกย่องตัวเอง ยกกันลอยทุกวัน คนอื่นเลวหมด ตัวเองถูกอยู่คนเดียว”

แต่ถ้ามันกำลังสู้กับกิเลสที่นั่นนะ คนเราล้มลุกคลุกคลาน อดอาหาร อดนอน ๒๔ ชั่วโมง ภาวนา ทางสมณะทางกว้างขวาง เราทั้งอดนอนทั้งอดอาหาร ๒๔ ชั่วโมงครับ ภาวนาทั้งวันทั้งคืนครับ แล้วเวลาขึ้นไปบนศาลาอย่างนี้ โอ๊ย! ท่านใส่เบรี่ยังๆ นั่นคืออะไรครับ

เวลามันรู้กันระหว่างเรากับท่านเท่านั้น คนอื่นไม่เกี่ยว คนอื่นเห็น เห็นไหม นี่ไง หลวงปู่ มันไง ถ้าทางโลกเหมือนกับผ้าชีวรี่ ถ้าทางธรรม เศรษฐีธรรม

นี่ทางโลกก็เศษคน คนอะไรเลวทรามต่ำช้ามาก โดนด่าทั้งเช้ากลางวันเย็น ด่าซ้ำด่าซาก ด่าอยู่ตลอดเวลา นี่ทางโลกที่คนเขาเห็น

ทางธรรมระหว่างเรากับท่านเท่านั้น นี่แหละดาบอาญาสิทธิ์ นี่แหละจะเท่าทันกิเลสในใจตน เพราะ ๒๔ ชั่วโมงอยู่ในทางจงกรมช่วยตัวเองไม่ได้ ขึ้นมาท่านก็มอบอาวุธเลย

ที่ท่านพูดไป “เรามีนิวเคลียร์นิวตรอนอยู่ในยามนะ ไปไหนไม่เคยใช้เลย เพราะไม่มีใครรู้จักมัน ไม่มีใครต้องการไง”

แต่เวลาเราอยู่บ้านตาด ทั้งนิวเคลียร์นิวตรอนทั้งบอมบ์ๆ เรากับท่านเท่านั้น นิวเคลียร์นิวตรอนบอมบ์ๆ อยู่ นั่นนะ นี้อยู่ที่ผู้ทำได้ ผู้ที่ทำได้ก็คือทำได้ ฉะนั้น เวลาที่เป็นข้อเท็จจริงระหว่างบุคคล

นี่เหมือนกัน จะเป็นวิทยาทาน วิทยาทานของใคร ใครภาวนาได้อย่างนี้ ใครมีหลักมีเกณฑ์บ้าง ถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์เลยนะ มันก็ทางโลกไง เศษคน ไร้สาระ ไม่มีคุณค่า มองข้ามหมด

แต่คนที่ป็นสาระนั่นนะนิวเคลียร์นิวตรอน ท่านพูดไป ในยามมีนิวเคลียร์นิวตรอนตลอดเวลา มันไม่มีใครสนใจ มันไม่มีใครต้องการใช้

ไอ้สำหรับเราท่านทั้งหลายที่ใส่ตุ้มๆ เลยละ นั้นนะเวลาแก้จิต นั้นนะวัดปฏิบัติที่เราอยู่กับ หลวงปู่จวน หลวงตาพระมหาบัว หลวงปู่เจี๊ยะ นั่งกันต่อหน้าๆ ชัดกันทั้งคืน สมภาเป็นอย่างไร ใส่กันทั้งคืนนะ

เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงมันมีใครกล้าสู้หน้าบ้างละ หนีทั้งนั้น แอบหลบ ทั้งนั้น แต่อ้างว่าเป็นลูกศิษย์ๆ เอาแบรนต์ของท่านไปขาย

ไอ้เรานี่ซึ่งๆ หน้านะ บอมบ์ๆ ตลอดเวลา นั้นนะข้อเท็จจริง จบ

ถาม : เรื่อง “เมตตาขอความกระจ่าง”

กราบเรียนหลวงพ่อย่างสูง โยมได้ฟังหลวงพ่เทศน์บ่อย่ว่า จับตัวเหี้ยนั้น โยมไม่ กระจ่าง

๑. เมตตาหลวงพ่อธิบายแนวทางปฏิบัติให้กระจ่างว่า วิธีจับอย่างไรเจ้าคะ
๒. ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ มั่นงคะหลวงพ่ เหมือนจะเข้าใจแต่ไม่เข้าใจ หลวงพ่เมตตาให้ความกระจ่างด้วยเจ้าคะ

ตอบ : เหมือนกัน ความเห็นของโลกนี้ นี่ไง เวลาฟังเทศน์หลวงพ่ ให้จับเหี้ยตัวนั้นๆ

เหี้ยตัวนั้นคืออวิชชา มันอยู่ในพระไตรปิฎก

เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติมา ถ้าใจมันเป็นธรรมเวลามันอ่านพระไตรปิฎกหรือศึกษา ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันชัดมันเจนของมันใจ ถ้ามันชัดมันเจนของมันแล้วตัวเองทำได้อย่างนั้นด้วยใจ

เวลาคนทำนาๆ เวลากรรมวิชาการเขามาสอนวิธีการทำนาอะขึ้นใจมาก แต่เขาทำนา เป็นของเขาอยู่แล้ว เขาถึงว่าควรจะทำอย่างไรๆ

ไอ้นี้ก็เหมือนกัน เวลาที่ว่า สิ่งที่ว่าจับเหี้ยตัวนั้น เหี้ยตัวนั้นนะ เวลาชาวนาที่มันไถนาๆ อยู่กันนะ มันเห็นแยะ เห็นพวกศัตรูพืชช้อยแปดพันเก้า แล้วถ้ามันแก้ไขของมัน ไร่รานั้นจะอุดม สมบูรณ์

นี่เวลาที่ปฏิบัติฯ ใด เวลาเห็นอวิชาฯ เวลาเห็นกิเลส ครอบครวักิเลสฯ มันเห็นเหยี่ยวตัวนั้นใด ถ้าเหยี่ยวตัวนั้นมันก็เป็นความเห็นส่วนตัวใด แต่เวลาไปอ่านพระไตรปิฎกฯ มันอยู่ในพระไตรปิฎก ไปรู้ละไบลานเปล่าๆ มันชัดเจน

นี่เวลาศึกษามา ศึกษาด้วยไบลานเปล่าๆ เวลาจะไปปฏิบัติสำนักปฏิบัติธรรมกติกไปถึงอาจารย์ อาจารย์เป็นพระอรหันต์บอกว่าไม่มีวาสนา เพราะอะไร เพราะว่าอยู่ในป่าในเขา ไม่มีชื่อเสียงใด ไ้คนที่ลูกศิษย์ลูกหา ๕๐๐ ไปไหนลูกศิษย์ล้อมหน้าล้อมหลังเลย ไบลานเปล่าๆ ใด

เวลาหัวหน้าพระอรหันต์บอกว่าไม่มีอำนาจวาสนาก็ส่งต่อมา พระอรหันต์ทั้งหมดเลยนะ ไปจนสามเณรน้อยก็เป็นพระอรหันต์นะ

พระอรหันต์นะ สติสมบุรณ์เหมือนกัน ไม่อย่างนั้นเป็นพระอรหันต์ไม่ได้ แม้แต่เจ้าอาวาสเป็นพระอรหันต์ สามเณรน้อยพระอรหันต์ก็มีสติปัญญาเหมือนกัน เพราะอะไร เพราะเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน

ฉะนั้น เวลาสามเณรน้อยจะเป็นอาจารย์สอน นี่ก็ลดทิวฐิมานะ เสร็จแล้วก็บอกเลย “ร่างกายนี้เหมือนจอมปลวก ปิดตา หู จมูก ลิ้น กาย เปิดใจไว้ จับเหยี่ยวตัวนั้น”

เราจะยืนยันว่ากิเลสมันมีอยู่จริง แล้วคนที่ปฏิบัติมันจับกิเลสได้จริงๆ แล้วถ้ามันจับกิเลสได้จริงๆ มันถึงจะประพฤติปฏิบัติตามแนวทางสติปัฏฐาน ๔ จริง

ประพฤติปฏิบัติตามแนวทางสติปัฏฐาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม แต่เขาจับเหยี่ยวตัวนั้นได้จริงๆ

แต่พวกเรานะ ทุกคนมีอวิชาฯ มีพญามาร มีเหยี่ยว เหยี่ยวนี้มันกินแต่ของอาหารของมันพวกของเสีย เวลามันขบมันถ่ายเหม็นคูล้งไปทั่ว ที่ไหนมีเหยี่ยว แหล่งน้ำจะเสีย แหล่งน้ำจะเป็นน้ำเน่าไปหมดนะ เพราะอะไร เพราะการขบถ่ายความอยู่ของมัน

แต่ใช้มันอยู่กลางหัวใจของเราเนี่ย เฮ้ย! มึงไม่รู้จักมันเลยหรือวะ เขี่ยมันอยู่กลางหัวใจเนี่ย มึงไม่รู้ไม่เห็นมันเลยหรือวะ แล้วมึงปฏิบัติเนี่ยมึงบอกว่ามึงบรรลุดุธรรมๆ มึงไม่รู้จักเขี่ยเลยหรือวะ

นี่ที่ยืนยัน ยืนยันอย่างนี้ ยืนยันว่าปฏิบัติ ชาวไร่ชาวนาที่เขาทำของเขา วิชาชีพต่างๆ เขารู้ของเขา เขาเห็นของเขา นาแดง น้ำท่วม เขารู้ของเขา เขาแก้ไขของเขา เขาถึงเป็นชาวนาที่มีประสบการณ์

แล้วเวลากรมวิชาการ คือพระไตรปิฎกยืนยันมาไง เรายืนยันเรื่องเขี่ยตัวนั้น เรื่องจิตเป็นวัตถุ สิ่งใดๆ เป็นวัตถุ ถ้าจับต้องได้ เวลาหลานพระสารีบุตรโง่ ที่ถ้าเขาศิษย์คุณ ถ้าที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจำพรรษานะ เวลาไปต่อว่าๆ นะ

“ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ของเธอด้วย เพราะอารมณ์ของเธอก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง”

มันจับได้ นี่มันจับได้ไง

นี่พูดถึงว่า โยมพึงหลวงพ่อกเทศน์ว่าจับเขี่ยตัวนั้นนะ โยมไม่กระจ่าง

มันจะไปกระจ่างอะไร เขี่ยมันก็อยู่ในสวนลุมฯ ไง เขี่ยมันก็อยู่ในแม่น้ำลำคลองนุ่น เขี่ยในใจใครจะไปรู้ไปเห็นมันไป

นี่พูดถึงว่า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“๑. เมตตาทหลวงพ่อบิณฑบาตวิธีการให้กระจ่าง วิธีจับอย่างไรเจ้าคะ”

วิธีจับ **จิตเห็นจิตเป็นมรรค** นี่คือจับได้ หลวงปู่ดูลย์ท่านยืนยันไป

เห็นไหม ชาวนากับชาวนาด้วยกันเขาเห็นเขารู้ แต่กิริยาเคลือบไหวก็รู้ว่าทำนาเป็นไม่เป็น แค่จับเครื่องมือก็รู้แล้ว จับคันไถจับเป็นหรือเปล่า ควายมึงนะผูกเข้าแอกถูกไหม ควายมึงนะเดินเป็นไหม

เหมือนกัน นี่ไง จิตเห็นจิตเป็นมรรค แล้วจะเห็นอย่างไรละ

นี่วิธีจับใจ วิธีจับมันสรุปโดยโคลกกรรมของหลวงปู่ดูลย์

**ความคิดทั้งหลายเป็นสมุทัย ผลของมันคือทุกข์ จิตเห็นจิตเป็นมรรค ผลจาก
จิตเห็นจิตเป็นนิโรธ** นี่อริยสังข์ของหลวงปู่ดูลย์

นี่ไง ถ้ามันเป็นจริงๆ ชาวนาด้วยกัน ควายก็เลี้ยงมาด้วยกัน ไถคันไถก็ไถมาด้วยกัน
เหมือนกัน ถ้าเป็นความจริงใจ

วิธีจับ วิธีจับหลากหลายมาก ข้าวไร่ก็ได้ ข้าวนาปีนาปรัง ข้าวอายุสั้นอายุยาว เอาสี ที่
ลุ่มที่ดอน นาหลุ่มนาดอน มันหลากหลายนักวิธีจับ **จิตเห็นจิตเป็นมรรค** นี่คือวิธีจับ

“๒. ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ งง เหมือนเข้าใจแต่ไม่เข้าใจ”

ก็ไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจอยู่แล้ว ถ้าเข้าใจจะถามทำไม ทุกข์ก็เป็นทุกข์ หลวงตาพระมหาบัว
ท่านพูด เป็นกับเป็นมันฟัง เห็นไหม เวลากิเลสมันชี้ใส่หัวใจไว้แล้วมันก็กลับไปนอนหลับ ใ้เรา
เพิ่งรู้ว่าทุกข์ๆ

ทุกข์นี้มันวิบาก เศษทุกข์ใจ ทุกข์ที่สมบรูณ์แล้ว ทุกข์ที่มีเชื้อ ทุกข์ที่มีเหตุ ปลูก ทำให้
มันตื่นขึ้นมาแล้ว ทุกข์ที่เหตุมันสร้างให้สมบรูณ์แล้วเราค่อยรู้สึก เพราะเรารู้ที่อารมณ์ นี่ปุณฺชน
คนทั่วไปรู้อะไรไม่ได้หรอก รู้แต่อารมณ์ของตัวเองนี่ เครียด ทุกข์ฉิบหายเลย แต่ไม่รู้ว่าเกิดจากอะไร
ไม่รู้หรอก

เกิดจากสมุทัยตัดหน้าความทะยานอยาก

นี่เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติแล้ว ชัดๆ กว่ามันจะชัดๆ เพราะว่าได้จับได้ นี่ไง จิต
เห็นจิตเป็นมรรค วิปัสสนา มันแยกใจ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แยกออกจากกัน
หมดเลยเป็น ๓ ทวีป

หลวงตายืนยันว่าเป็น ๓ ทวีป กายเป็นทวีปหนึ่ง จิตเป็นทวีปหนึ่ง ทุกข์เป็นทวีปหนึ่ง
แล้วมันจะกลับมาเข้ามาหากันอีกไม่ได้เลย ๓ ทวีปแยกออกจากกันเป็นอนันตกาลเพราะบรรลु
ธรรม มันรู้เห็นหมดนะ

ฉะนั้น โดยข้อเท็จจริงมันไม่เห็นมีอะไรแปลกประหลาดเลย มันเป็นธรรม ธรรมชาติ เป็นสัจธรรมที่มีอยู่แล้ว แล้วคนที่ปฏิบัติไม่รู้ไม่เห็นแล้วก็โง่บ้าเซ่อเพื่อเจ้า

แต่ถ้าเป็นจริง ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ

ทุกข์ควรกำหนด สมุทัย 'ต้อง' ละ

นิโรธ ขณะคือละดับทุกข์

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ชัดเจน นี่คือผลของการปฏิบัติ จะเอาอะไรชัดเจนกว่านี้ จะเอาอะไรให้มันชัดเจน

ภาษาเรานะ ใช้นี้มันเบสิก มันพื้นฐาน ไม่เห็นมีอะไรเลย นี่มันเป็นธรรมดา มันเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องของพระพุทธศาสนา ผู้ปฏิบัติมันเป็นธรรมดา ก็มันจริงๆ ของมันนะ แล้วมีอะไรอีก

แต่ไอ้คนไม่เป็นนะ ฟังแล้วเข้าใจ ทำแล้วเข้าใจ เหมือนจะเข้าใจแต่ไม่เข้าใจ จับไอ้เหยี่ยวตัวนั้นๆ ฟังแล้วเหมือนรู้...ไม่รู้

ไอ้ที่รู้ๆ รู้ทฤษฎีไป ๙ ประโยคไป รู้ธรรมะพระพุทธเจ้าไป แต่ไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัติไม่เป็น รู้ไม่ได้ จะเอาอะไรมารู้

ปัจจุัตตัง สันทิฏฐิโก รู้จริงเห็นจริง แล้วคนจริงเขารู้จริงเป็นความจริงในหัวใจผู้นั้น จบ

ถาม : เรื่อง “น้ำไหลนิ่ง”

น้ำไหลนิ่งคือสมาธิ บรรลุธรรมคือน้ำหยุดไหลหรือไหลทวนน้ำคะ

ตอบ : วันนี้ปริศนาธรรมทั้งนั้นเลยนะ มีแต่นักธรรมะ ธรรมะฝ่ายปฏิบัติเสียด้วย ไม่ใช่ธรรมะลุ่มๆ ดอนๆ นะ นี่ธรรมะฝ่ายปฏิบัติเลยละ

“น้ำนิ่งแต่ไหล น้ำนิ่งคือสมาธิ”

เออ! ใช่ น้ำนิ่งคือสมาธิ

“บรรลุธรรมคือน้ำหยุดไหลหรือไหลทวนกระแส”

ไร้สาระ ถ้าบรรลุลุทธิมน้ำไหลมันก็ยังมีไหลอยู่ไง แล้วบรรลุลุทธิอย่างไรล่ะ บรรลุตรงไหนล่ะ บรรลุกิเลสมันขาดไปแล้วเอาอะไรมาไหล ไม่มีไหล ไม่มีทวนกระแส

ไอ้ทวนกระแสๆ นี่คือภาวนามยปัญญา ปัญญาในพระพุทธศาสนาคือทวนกระแสกลับเข้าไปสู่ภวาสวะ ภพ เข้าไปสู่จิตเดิมแท้ของแต่ละบุคคล

นี่ถ้าไหลออก ส่งออก ไหลเข้านั้นคือกิริยา คืออาการ คือการกระทำ กำลังมุนานะ แต่ถ้ามันจบแล้วจะมีอะไรไหลหรือไม่ไหล ไม่มี

“น้ำไหลนิ่งคือสมาธิ บรรลุลุทธิมน้ำหยุดไหล”

น้ำหยุดไหลก็น้ำเน่าไง น้ำนิ่งแล้วมันไหลเป็นสมาธิ แล้วเวลามันเสื่อมมันก็เป็นน้ำหยุด ไง น้ำหยุดก็เป็นสมาธิเสื่อม สมาธิเสื่อมมันก็เป็นน้ำเน่า น้ำเน่ามันก็เป็นความทุกข์ น้ำเน่าแล้วมันก็จะทับถมหัวใจ “บรรลุลุทธิมน”

มันเป็นปริศนาธรรม คือคิดเอาเองเออเอาเอง

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝ่ายมหายาน ปริศนาธรรมๆ เขาพูดให้คิด พูดให้ฝึกหัดใช้ปัญญา แล้วปัญญามันใช้เป็นหรือใช้ไม่เป็น แล้วปัญญาที่ใช้ปัญญาของกิเลสทั้งนั้น แล้วถ้าใช้ปัญญา ปัญญาของกิเลสทั้งนั้น ถ้ามีสติมันจะเป็นปัญญา อบรมสมาธิไป เห็นใหม่ จะกลับมาที่ปัญญาอบรมสมาธิแล้ว ถ้ามีสติมีปัญญา

ฉะนั้น “น้ำนิ่งแต่ไหล น้ำหยุดไหลคือทวนกระแส น้ำหยุดไหลคือบรรลุลุทธิมน”

คิด คิดวิปัสสนา ใช้สติ มันเป็นไปได้จริงไหม มีน้ำอะไรหยุดไหล มีน้ำอะไรทวนกระแส มีมาจากไหน สติ มหาสติเป็นอย่างไร

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าฟังธรรมแล้วมันไปวิเคราะห์วิจัจ พอฟังแล้วมันก็เอาไปขยายความ นี่ถ้ามันเป็นปริศนาธรรม มันคืออย่างเดียวกันเท่านั้นนะ มันดีที่ว่า แสดงธรรมแล้วมันมีคนเก็บไปคิด ไปขบไปคิด ไปขยายความ ไปวิเคราะห์วิจัจ นี่เป็นประโยชน์ตรงนี้ เราเห็นประโยชน์ตรงนี้

แต่ถ้าเป็นว่ามันเป็นจริงไม่จริง...ไม่จริง ไม่จริงทั้งสิ้น

เวลามันเป็นจริง เอ๊ะ! เอ๊ะ! มันไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ ทั้งสิ้น แต่ถ้ามันเป็นจริง เห็นไหม
 “น้ำไหลนิ่งคือสมาธิ บรรลุนิพพานคือน้ำหยุดไหลหรือไหลทวนน้ำ”

แล้วน้ำวนล่ะ น้ำวนมันคืออะไรล่ะ ว่างวนไง มันยังมีน้ำวนนะ มันยังมีน้ำดูดนะ น้ำวน
 แล้วมันก็ดูดนะ สะดือทะเลนะ สะดือทะเลมันดูดไปทั้งหมดเลยนะ ถ้ามันเป็นอวกาศก็เป็นหลุม
 ดำไง น้ำหยุดไหลคือหลุมดำ มันดูดไปหมดเลยนะ แล้วถมไม่เต็มนะ มันจะเป็นหลุมดำ

นี่มันเป็นปริศนาธรรม นี่พูดถึงว่าคนที่ได้ยินแล้ววิเคราะห์หิวจี้ฝึกหัดมันก็เป็นโอกาส
 ของคนเป็นชาวพุทธไง กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อ ฟังแล้วอย่าเชื่อ ถ้าเชื่อแล้วจะง่อยเปลี้ยเสียขา ไม่
 เป็นนิสรวาพได้ อย่าเชื่อ คิด วิเคราะห์ วิจัย แล้วหาหนทางของตน ถ้าสติปัญญายังไม่เท่าทัน
 มันรู้รอบไม่ได้

**ความรู้รอบ เห็นไหม ศิล สมาธิ ปัญญา มรรค ๘ เวลามรรค ๘ ดำริชอบ งาน
 ชอบ เพียรชอบ วิริยอุตสาหะด้วยความชอบธรรม ด้วยความชอบธรรมมันเห็นงาน
 ชอบ งานในอะไร งานในการขุดคุ้ยค้นคว้า งานในการวิปัสสนาแยกแยะ งานในการรู้
 แจ้ง งานอะไร วิปัสสนาไปมันถึงจะรู้**

ไอนี้เดานะ สันนิษฐาน ได้ไม่ได้ กูสันนิษฐานว่า กูสันนิษฐานเอาเลย
 ฉะนั้น ฝึกหัด ฝึกหัดไปเรื่อยไม่เสียหาย ทำคุณงามความดีของเราไป
 ฉะนั้น สิ่งที่ว่า น้ำนิ่งแต่ไหลคือสมาธิ...นี่ถูก
 บรรลุนิพพาน้ำไหลหรือทวนกระแส...ไม่มี

ถ้ามันยังไหลมีกระแสคือมันมีกิริยา มีการกระทำอยู่นี่มันเสร็จไม่ได้ งานเสร็จคือเสร็จ
 จากงาน

น้ำนิ่งแต่ไหลเป็นสัมมาสมาธิ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาคือวิธีการปฏิบัติในมรรค ๘ มรรค
 สามีคี่รวมลง นี่รวมลง ทุกอย่างจบสิ้น นิโรธดับหมด นั่นถึงจะเป็นธรรม เป็นธรรมไม่มีทวน
 กระแส ไม่มีไหล มีไหล มีทวนกระแส เป็นไปไม่ได้ มันถึงข้อเท็จจริงใจ

ตามข้อเท็จจริง ธรรมะเป็นเรื่องธรรมดา เป็นสัจจะเป็นความจริง แต่เราคิดว่ามันวิเศษ
วิไลมหัศจรรย์ เพิ่มค่าโดยสติปัญญาของตน เก่งกว่าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าสู้ไม่ได้นะ
ปัญญาไม่เท่าเราอีกนะ... ใบบัว เอวัง